

7.10.2016

Dnro 3074/4/15

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Håkan Stoor

VALTAKIRJA EI MENETÄ MERKITYSTÄÄN EDUNVALVOJAN MÄÄRÄÄMISESTÄ HUOLIMATTA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli kirjeessään 29.6.2015 Finanssivalvonnan menettelyä siitä, että se ei ole neuvonut häntä asianmukaisesti. Lisäksi kantelija kertoo esittäneensä kysymyksiä, jotka liittyvät päämiehen puhevallan käyttöön silloin, kun päämiehen ja edunvalvojan välillä on ilmeinen ristiriita. Kantelija arvosteli myös Finanssivalvonnasta saamiaan vastauksia asiakirjojen salassapitoa liittyviin vaatimuksiinsa.

- - -

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Finanssivalvonnan selvitys.

3 RATKAISU

- - -

3.2
Päämiehen antama valtuutus ei menetä merkitystään pelkästään edunvalvojan määräämisen johdosta

Asian tausta

Asiakirjoista käy ilmi, että kantelija on alkuvuonna 2015 kääntynyt Finanssivalvonnan puoleen täysi-ikäisen poikansa antaman valtakirjan perusteella. Asiassa oli kyse Potilasvakuutuskeskuksen menettelystä. Hankittuaan Potilasvakuutuskeskuksen selvityksen Finanssivalvonta ratkaisi asian 17.4.2015. Ratkaisun mukaan Potilasvakuutuskeskus ei ollut menettänyt virheellisesti.

Kantelijan otettua uudelleen yhteyttä Finanssivalvontaa, sieltä ilmoitettiin hänelle 4.5.2015, että "Finanssivalvonta on saanut Espoon käräjäoikeudelta tiedon, että käräjäoikeus on päätöksellään 31.3.2015 määrännyt [kantelijan pojalle] edunvalvojaksi [edunvalvojan nimi poistettu] hoitaman hänen taloudellisia asioitaan ja edustamaan häntä hänen henkilöä, omaisuutta ja taloudellisia asioita koskevissa oikeustoimissa. Finanssivalvonta ei näin ollen enää ota käsiteltäväksi [kantelijan pojan] asioihin liittyviä selvitys-, tutkinta- tai muitakaan pyyntöjä, vaikka niitä Finanssivalvontaan lähettäisitte." Sama ilmoitus sisältyy myös kantelijalle 18.6.2016 lähetettyyn kirjeeseen.

Arviointi

Hallintolain 15 §:ssä säädetään, että täysivaltaiselle määrätty edunvalvoja käyttää päämiehensä ohella itsenäisesti puhevaltaa asioissa, jotka kuuluvat hänen tehtäviinsä. Jos edunvalvoja ja hänen päämiehensä ovat puhevaltaa käyttäessään eri mieltä, päämiehen kanta on ratkaiseva, jos hän kykenee ymmärtämään asian merkityksen. Lain 35 §:n mukaan päämiehen käyttäessä puhevaltaa on kuultava edunvalvojaa, jos kuuleminen on tarpeen päämiehen edun vuoksi tai asian selvittämiseksi.

Holhoustoimilain 14 §:stä käy puolestaan ilmi, että edunvalvojan määrääminen ei estä päämiestä itse vallitsemasta omaisuuttaan tai tekemästä oikeustoimia, jollei laissa toisin säädetä. Säännöksen perusteluissa todetaan seuraavaa:

Säännös mahdollistaa siten myös ristiriitaiset oikeustoimet. Jos päämiehen luonteenpiirteiden ja aikaisemman käyttäytymisen nojalla voidaan ennakoida, että päämies tulee edunvalvojan määräämisestä huolimatta oikeustoimilla vahingoittamaan etujaan, päämiehen toimintakelpoisuutta on mahdollisuus rajoittaa. Tästä säädetään erikseen holhoustoimilain 3 luvussa. (HE 146/1998 vp, s. 34–37).

Väestörekisteristä saadun tiedon mukaan kantelijan pojan toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Holhoustoimilaista ei suoraan ilmene, mikä merkitys edunvalvojan määräämisellä on ennen määräystä annettuun valtuutukseen. Mielestäni lain 14 §:stä ilmenevä päämiehen kelpoisuus tehdä oikeustoimia edunvalvojan määräyksen antamisen jälkeenkin puhuu kuitenkin sen puolesta, että aikaisemmin annettu valtuutus ei automaattisesti menetä merkitystään. Jos asiamiehen toimivallasta tai toimivallan laajuudesta on epäselvyyttä, viranomaisen voi hallintolain 12 §:n nojalla tapauskohtaisesti vaatia valtakirjan yksilöintiä. Säännöksen perusteluiden mukaan valtuutuksen luotettavuuden arviointi on viime kädessä viranomaisen vastuulla (HE 72/2002 vp, s. 65).

Edellä kerrotun perusteella katson, että Finanssivalvonnan ei olisi saanut ilmoittanut kantelijalle, että se ei enää ota käsiteltäväkseen kantelijan poikansa puolesta esittämiä vaatimuksia tai kysymyksiä pelkästään sillä perusteella, että pojalle oli määrätty edunvalvoja. Jos Finanssivalvonta epäili kantelijan kelpoisuutta käyttäen poikansa puhevaltaa, sen olisi tullut selvittää asiaa ennen edellä mainitun ilmoituksen tekemistä.

- - -

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen menettelyn virheellisyydestä Finanssivalvonnan tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän heille jäljennöksen tästä päätöksestäni.